

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Acta Vitæ S. Ferdinandi, Regis Castellæ Et Legionis, Ejus
Nominis Tertii**

Papebrochius, Daniel

Antverpiæ, 1684

XI. Rebus domi compositis, Sanctus in fidem suscipit Regem Murciae, &
Arjonam occupat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42333

Corduba jacent Xenilem fluvium, media fere utrimque via: Stepa ab Ecijsa versus meridiem procurrit in confinio Andaluzia & Granatensis regni; hinc de sinu aliorum duorum locorum conjectura fiat.

e Obierat Gregorius IX 21 Augusti 1241, post quem electus quidem fuerat Celestinus IV, sed & ipse 19 Novembris sequentis obiens Sedem vacuam reliquerat: vacavit autem usque ad 29 Junii anni hic signati 1243, quando coronatus est Innocentius IV. Ceterum annis Incarnationis Domini, [] inclusivus. Cum enim auctor nulla suorum operum parte utatur nota Era vulgaris, vehementer dubito utrum ea verba vere sint Roderici; nisi hoc forte loco ea addere voluerit propter externos, suam historiam forte lecturos, quibus jam ubique in usu erat vulgaris Era numerus, quamvis Hispani, receptorum semel verborum aequae ac

suorum retinentissimi, omnino aditum eum receperint ad historiam usum civilem: & quidem haud denique mortem Roderici atque Ferdinandi, si ante finem seculi 13 scripta Chronica Ferdinandea quam Latini reddimus, quaque annos numerat Incarnatione.

f Ita superius num. 46 ubi agitur de annua pensione Sororibus a Rege addita etiam scripserat: ubi Rodericus nullam certam expresserat.

g Non fuit visum opera pretio ipsam orationem, satis prolixam, Latine reddere.

h Offuna hodieque celebratur, tamquam nobilis iis in partibus Andemia, distatque Ecijsa versus meridiem leucis circiter quinque: ac pro versus Xerez itur, pari circiter intervallo, occurrit castrum Moton, de quo mox. Cetera loca quater attinet.

CAPUT XI:

Rebus domi composuis Sanctus in fidem suam suscipit Regem Murcia, & Arjonam occupat.

111
Rex Toletum regressus

Postquam Rex Ferdinandus munitionibus omnibus rite prospexisset, trium praedictorum mensium spatio, Corduba Toletum revertit, ubi uxor sua & mater erant; quas deinde, expeditis ibi negotiis, assumpsit & cum Burgos duxit. * Hic Regi cum Didaco Lopez Biscayae Domino, subnata discordia est, propter quam cum sua spoliavit ditione. Sed Didacus statim se recipiens, non modo sententiae Regiae se opposuit, verum etiam in ipsam Castellam incurrens cepit damna quanta poterat irrogare subditis Ferdinandi. Qui coerciturus audaciam hominis, inter altissimos duos montes se continentis, eduxit contra eum

eum copias. Didaco autem non auso expectare venientem, destruxit munitiones quibus præcipue fidebat, ac nominatim a Briores; recedensque filium suum Alphonsum reliquit in confiniis Biscayæ, eadem defensurum. Mox autem ad hunc accedens Didacus, gratiam apud eum invenit: qui secum assumptum ad patrem duxit, ipsique reconciliavit. Inde simul abierunt Burgos, ac demum Vallisole-
a
Biscayæ Do-
minum re-
bellantem
senes,

112 Paucis diebus post necesse habuit Rex Olmedum proficisci, quando Didacus Lopez iterum in Biscayam abiit: quod ubi Rex inaudiit suspectum habuit, eumque sequi instituit, ne denuo damni quidquam crearet. Postquam autem in sua se recepit Didacus, copias aliquas Rex colligens, iterum tradidit eas filio Alphonso ad tuendos Biscayæ fines, rectaque contendit Valmasam, Infantem præmittens. Hoc intellecto, faniori consilio usus Didacus, ultro ad Regem venit, ejusque se commisit potestati, sane perquam feliciter; humaniter namque exceptum Rex Burgos deduxit, ibique, intercedentibus pro eo Reginis, non solum eidem ablata restituit, sed etiam Alcaraz condonavit.
iterumque
compefcit.

123 Rebus sic pacatis, Ferdinandus in morbum Burgis incidit; & finitæ induciæ sunt, quas cum Granatensi Rege pactas habebat. Cum autem per mortem D. Alvari Perez confinia essent custode destituta, missus eo est Infans Alphonsum, omni necessario apparatu instructus, una cum D. Roderico Gonzales Giron. Qui Toletum perveniens obvios ibi habuit legatos Habenhuedi Murcia Regis, tendentes ad Regem Ferdinandum, ut ei pro Domino suo ac toto regno Murcia fidelitatem jurarent, sub conditionibus quibusdam quas ferebant accurate descriptas. Visis iis noluit longius ire Alphonsum, sed ipsemet patris sui nomine conditiones acceptavit; Murciamque regressos subsequutus est. Venienti
Murcia
missi ad Regem
Legati
autem

b autem in Alcaraz *b* obviam processerunt iidem legati, attuleruntque confirmationem pactorum, & Infantem invitarunt ad incundam regni possessionem.

114 Comitabatur tunc Alphonsum Pelagius Correa *c*, Magister Ordinis de Ucles dicti, magnoque ei adjumento fuit, tum recte consulendo ea quae ad negotium conducebant, tum militem annonamque sumptibus suis subministrando, ubi opus esse videbatur. Hoc ergo comitante Infans Murciam intravit, obtinuitque arcem cum toto dominio regniisque redditibus, salvo eo dumtaxat quod inde debebatur ipsi Abenhucdi, toparchisque in Crevillen, Alicante, Delche, Orihuela, Alhama, Aladeo, Ricote, Cieka, aliisque dynastiis, jus ad dictorum reddituum partem habentibus. Atque ita D. Infans suscepit de manibus Maurorum possessionem Regni nomine patris sui, exceptis dumtaxat Lorca, Cartajena & Mula: quibus parum profuit quod in pactis ab aliis sancita noluerint consentire: si quidem brevi ad ea vi compulsi sunt, D. Alphonso cum Magistro Pelagio regnum universum perlustrante, mutationes reficiente, Mauros pacificante, rebellium villas pro merito tractante, sicut postea suo ordine refertur.

quem eodem
cum annona
regressum

115 Restitutus interim ab infirmitate Ferdinandus digressus est Burgis ad visitandum regnum suum possessionemque administrandam: quod valde necessarium fuit, praesertim Palentiae, ubi multorum querelas audivit, & malefactores plurimos districte persequitur. Ibi existenti Corduba & Murcia advenerunt nuntii, annonam postulantes, quia magna istic fame laborabatur. Auditis illis, statim Rex Toletum se contulit, ibique constituit Murciam deportandum magnum com meatum victualium, per loca noviter acquisita distribuendum. Venerat ad eum excipiendum Alphonsus, sed prius quam Murciam

reverti

reverteretur, abiit cum patre suo Burgos: ubi per manus D. Joannis Cancellarii velum sacrum impositum fuit D. Berengariae, sorori Alphonsi: qui peracta ceremonia festinavit; cum preparato sibi comitatu, unde venerat regredi, comitante eum Magistro Pelagio, & apud Regem manente D. Ruyzio Gonzalez.

116 Rex autem ipse, quam citissime potuit, curavit ad confinia proficisci, secum ducens D. Joannam uxorem suam, & D. Rodericum filium Comitissae, nec non quinquaginta circiter equites, perditum vero numerum haud multo majorem: atque ita non sine periculo transiverunt portum de Muladar. Etenim grandis ibi metus erat Regis Granatensis, superbi ac tumidi propter victoriam, paulo ante relatam contra Dominum Alphonsum, filium Regis Legionensis & fratrem Regis Ferdinandi: quo in praelio occubuerat D. Isidorus, Eques generosus & Commendator in castro Martos, utpote Ordini Calatravae donato à Rege. Ibidem etiam caesi fuerunt alii plures Fratres Ordinis praedicti, & Martinus Ruyz de Argote, rebus in conquestione Cordubensi gestis memorabilis; captus est autem Martinus Ruyz frater ejus. Ceteri autem ex Equitibus majoribus caesi numerantur usque viginti, multaque gregiarum turba; & hoc successu elatus Rex Granatae, valde formidabilis erat toti isti regioni.

117 Transito eo quem diximus portu, venit Rex Ferdinandus in Andujar, moxque eodem post ipsum appulit frater ejus D. Alphonsus, cum D. Nonnio Gonzales aliisque, numero quidem non admodum multis, sed robore animoque praestantibus: qui simul omnes iverunt Arjonam, demetendo fruges, hortos subruendo, oliveta scindendo, magnum ubique Mauris damnum facientes. Inde proficiscentes versus Jaën, tantumdem fecerunt e Alcaudeta, unde Rex Nonnium Gonzales & D. Rodericum filium

*secutus pater
ter Ferdinandus,*

d

*Arjonam
occupat.*

e

I

Comi-

Comitissæ remisit Arjonam, ut eam obsiderent oppugnarentque, cum majori parte eorum quos secum ipse habebat militum. Hi mandata facientes, brevi Mauros ad magnas redegerunt angustias; sequenti autem die mane cum reliquis supervenit Rex ipse. Quo cognito rebus suis diffisi Mauri, miserunt qui agerent de facienda deditioe. Factum hoc die Mercurii: die autem Veneris tradiderunt oppidum, vacuum illud dimittentes, præter eos quos ibi manere Rex voluit. Qui cum ibidem biduo mansisset, cunctis bene prospiciens quæ videbantur ad loci tuitionem necessaria, victor recessit.

Et alia loca non nulla,

118 Eadem excursionem obtinuit etiam Pegalajar, Bexixar, & Escarenam *f*: indeque fratrem suum Alphonsum Granatam direxit, quidquid posset ferro ac flamma deleturum, jungens ei quos apud se habebat ex Ubeda, Baëza, atque Quesada delectos, nec non Sancium Martinez de Xodar, cum bono, licet non valde numeroso, peditatu. Cum his Granatensem regionem, qua plana erat, ingressus Alphonsum, stragem ut fuerat iussus fecit.

vastat agrum Granatensem.

119 Rex autem revertit in Andujar, sumptaque inde uxorem Reginam deduxit Cordubam; & mox festinato abiit Granatam versus, fratri præmissis se conjuncturus. Hic eo in tractu jam decimum diem agebat, nec absque periculo; quia Rex Maurus tenebat urbem cum equitibus octingentis. Nec tamen ideo dimiserat coepta Alphonsum. Postquam autem Rex advenit, nihil integrum relictum est in hortis aut turribus usque ad portas ipsius urbis, cuncta pro arbitrio conculcantibus vastantibusque Christianis, per totos viginti dies, quibus ante Granatam Rex mansit. Contigit autem undecim dierum istorum, ut Mauri, tanta rerum suarum pericula irritati, eruptionem subitam in Christianos facerent, magna cum vociferatione. Sed immixtis in eos equitibus, ita erumpentes excepit Ferdinandus.

dus, ut cum multa clade fuerint coacti terga dare, insequentibus & cedentibus eos usque ad portas Christianis: neque posthac ausi sint urbe egredi, tam duriter castigati.

ANNOTATA.

a Briones castrum, Ibero adiacens in confinio, & pontem fluvio impositum habens, 7 milliaribus supra Lucronium.

b Alcaraz, Castella nova oppidum, unde nomen vicinis montibus ex quibus Batis oritur; à Caravaca, in finibus Marciensibus sita, adhuc bidui itinere distans.

c Hinc Pelagio Corree tribuitur in Relatione Romana, quod de ordine sancti Regis, juxta oppidum de Segura Legionensis diocesis, persequens Saracenos, & committens cum his praelium, quia sol inclinabat, commendavit se gloriosissimæ Virgini ut sol sisteret, donec victoriam consequi posset: & sol miraculose stetit per notabile spatium: & quia dicta die, sciens Rex quod praelium committendum esset, continuo Deum oravit, ut sibi concedere victoriam dignaretur contra infideles; ideo fuit successus hujusmodi miraculi orationibus sancti Regis, mediante ejus Generali, reputatus. Allegatur numerus 51 Summarii, in cujus margine dicitur, Miraculosus successus juxta oppidum de Segura Legionensis diocesis. Verum in toto illo Numero nec semel quidem tale oppidum nominatur: sed neque ullum ejus nominis in Legionensi diocesi est, neque in corde regni potuerunt ad constitutum venisse Mauri. Quid ergo? Ibi lego ad urbem Seviliam, idest Hispalim, factum tale quid esse; iterumque in Montibus-Maurianis, vulgo Sierra de Morena dictis, territorii Cordubensibus, & allegatur autem Rades de An-

drada, in historia trium Ordinum impressa an. 1609. Agit hic lib. 1 cap. 16 de dicto Magistro, creatumque ait anno 1242, ac sequenti anno profectum in expeditionem cum Infante Alphonso. Tum verbotenus fere describit omnia, quæ in hac Chronica de illo narrantur, sine ulla talis miraculi ad Hispalim facti mentione; ac denique narrat praelium, à Pelagio commissum ad Sierram Morenam, ubi hodieque stet ecclesia, in memoriam predicti miraculi ab eo constructa, vulgo dicta S. Maria de Tudia, quod traditio vulgi interpretatur sic abbreviate dici, pro S. Maria de Ten tu dia, eo quod Magister solem sistens dixerit, Ten tu dia id est, Siste dies. Eadem magis confirmat Espinosa lib. 4 cap. 7: dum allegat antiquas memorias Ordinis Mss. in quarum aliquibus id tribuatur nocturna Sancti Regis orationi; in aliis etiam adlatum, quod idem Magister post victoriam, lancea percutiens rupem, elicit, velut alter Moyses, fontem exercitui fesso ac sitibundo, qui hodieque fluens mirabilia multa operatur circa infirmos inde bibentes. Opera pretium esset scire quam antiqua sint Mss. illa. Vixit autem Magister Pelagius & pugnavit cum Mauris usque ad annum 1275.

d Comitissam intelligo, uxorem D. Alvari Perez supra laudatam.

e Alcaudete, inter Cordubans & Iacn.

f Nescio an horum locorum nunc si persit memoria: nisi & plurius infra nominandorum.

Solem sistens se dicitur Corree Mag. Ord. de Velez